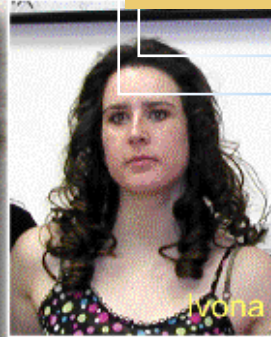

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbitar; «Bazovica»

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitomir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka, Primorsko-goranska županija

Naklada: 500 izvodov

Na naslovnici in zadnji strani:
Mlade udeleženke in mentor ter fotografije z
razstave Podobe Reke.

Karikatura:Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA» tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
12.00 – 14. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: + 385 51 324 321,215 406
fax: 334 977

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sreda, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Mladinska skupina
druga in četrta sobota ob 16.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sreda:
18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sreda: 10.00 – 12.00

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

Kažipot junij 2007, št. 27
letnik III

Kazalo:

- 3..... Obvestilo
- 3..... Iz arhiva
- 3..... Pismo
- 5..... Dogodki maj
- 21... Napoved junij
- 24... Iz drugih društev in svetov
- 25... Novo na knjižnih policah
- 26... Nespregledano
- 27... Aktualno
- 30... Zanimivosti
- 31... V slovo

OBVESTILO

Priprave na 60. obletnico društva

Še vedno vabimo vse, ki imajo stare dokumente, fotografije, oglase ali izrezke iz časopisov, ki pričajo o navzočnosti slovenske skupnosti na Reki ali dejavnostih našega društva, da nam jih odstopijo na vpogled. Želeli bi izpopolniti dokumentacijo za arhivsko zbirko in jo predstaviti ob letošnjem jubileju.

IZ ARHIVA

Harmonikarski orkester KPD Bazovica pod vodstvom Gvidona Misleja, 1952.
Iz družinskega arhiva Iztoka Misleja.

PISMO

Članica upravnega odbora KPD Bazovica Barbara Riman, sicer mlada raziskovalka na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, za 60. jubilej pripravlja monografijo društva. V prizadevanju za celovito predstavitev dejavnosti nam je poslala pismo, v katerem za informacije prosi vse, ki so v minulem obdobju sodelovali v kateri od sekcij.

Barbara Riman: Monografija KPD Bazovica

Pred dvema letoma sem začela zbirati gradivo za pisanje monografije Slovenskega doma Bazovica na Reki. Dokumentacija, ki je ohranjena v prostorih Doma, pa je delno pomanjkljiva, ker so bili zaradi poskusov, da bi napisali monografijo, njeni deli posredovani na vpogled različnim posameznikom: najprej Zori Ausec, zatem Robertu Mecilošku in Gabrijeli Babić. Glede na to, da v razpoložljivem gradivu za določeno obdobje ni zapisnikov, iz katerih bi bilo razvidno delovanje društva, sem informacije o tem iskala v tisku, in to za časovno obdobje v skladu z aktivnostjo društva in podatki iz kronike: v Mestni knjižnici na Reki sem pregledovala številke reških časopisov *Novi list* in *La voce del popolo* ter revijo *Hrvatsko glumište*. Dejavnosti Bazovice je tisk namenjal različno pozornost, tako da je v določenih obdobjih izšlo precej člankov, v nekaterih pa skoraj nič. V Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani sem pregledovala mikrofilme časopisov *Primorski dnevnik*, *Primorske novice*, *Gorenjski glas*, *Dolenjski list*, *mariborski Večer* in *Delo* ter prelistavala reviji *Rodna gruda* in *Naša Slovenija*.

Gradivo sem iskala tudi v neurejenem arhivu Zveze kulturno-umetniških društev na Reki – del tega je danes na podstrešju rojstne hiše Ivana Matetića Ronjgova v Ronjgih (Viškovo), v reškem KUD Fratellanza, Arhivu Mesta Reka in Državnem arhivu RH.

Dragocene podatke, zlasti o prvih letih delovanja društva, so mi dali nekdanji in sedanji ter aktivni čla-

ni: Marija Čekada, Milena Fugina, Ida PiuZZi, Ančka Zevnik, Drago in Dragica Rizman, Jože in Boža Grlica, Slavko Arbiter in Vinko Žibert ter Alojz Usenik, Sonja Kern - Svoboda, Loredana Jurković, Zmago Turk, Jože Arzenšek in Igor Vignjević. Nesebično pomoč imam tudi od sedanjega predsednika društva Vitomirja Vitaza.

Določene podatke sem lahko dobila le v pogovorih in z vpogledom v zaseben arhiv Mojce Milek iz Kranja in Vladimirja Hrovata iz Ljubljane, pomagal pa mi je tudi Iztok Mislej iz Sežane, sin Gvidona Misleja, ki je več kot desetletje vodil harmonikarski orkester.

Da bi bilo delo društva v monografiji kar najbolje predstavljeno, prosim vse, ki imajo kakršne koli podatke ali dokumentacijo o tem, da se mi oglasijo (stik v tajništvo); to zlasti velja za sedanje in nekdanje člane oz. za področje delovanja balinarske sekcije ter harmonikarskega in tamburaškega orkestra.

Prevod in priredba: M. M.

Dragocene informacije:

Sonja Kern-Svoboda in Milena Fugina.
Foto: M. M.

Zakonca Boža in Jože Grlica. Foto: M. M.

DOGODKI MAJ

3. maj

**Slovenski dom KPD Bazovica
Struktura in položaj Slovencev na
Hrvaškem
Mag. Katarina Pajnič**

Mag. Katarina Pajnič iz Ljubljane je pripravila izredno zanimivo predavanje z naslovom *Struktura in položaj Slovencev na Hrvaškem*, v katerem je na kratko povzela ugotovitve raziskave v svojem magistrskem delu na oddelku za geografijo ljubljanske filozofske fakultete. Predavanju, ki ga je organiziral Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, je prisluhnilo maloštevilno, a zelo pozorno občinstvo.

Avtorica je uvodoma dejala, da gre za dokaj prezrto skupnost, o kateri še ni poglobljenih raziskav, kot npr. o zamejstvu v Italiji ali Avstriji, in da je poglobljena znanstvena literatura, na katero se je oprla, delo dr. Vere Kržišnik Bukič, predvsem njen zbornik *Slovinci v Hrvaški*. Sledila je obilica zanimivih podatkov in spoznanj, ponazorjenih z grafikoni, o slovenski skupnosti na Hrvaškem, ki jo je obravnavala v celoti in ki je – v primerjavi s Slovenijo – v gospodarskem pogledu na slabšem; ki sebe med drugim ne prepoznava kot pomemben dejavnik v političnem življenju; ki v celoti nima dostopa do slovenskih medijev, vendar pa ohranitev slovenskega jezika pojmuje kot eno najpomembnejših in odločilnih sestavin v prizadevanjih za ohranitev svoje kulture in zavesti.

Slovenska skupnost v socialni strukturi izstopa kot bolje izobrazena, zaposlena v visokokvalificiranih poklicih in starejša – kar je značilnost večine manjšinskih oz. priseljenjskih skupnosti v Evropi. Po mnenju avtorice ima perspektivo, da se ohrani ob lastnem trudu in investiranju v programe učenja in informiranja ter vplivu na razvoj gospodarstva; optimizem temu v prid po njenem mnenju vzbujata tudi enajst slovenskih društev in pričakovan prispevek manjšinskih svetov in predstavnikov, seveda pa bi bile potrebne nadaljnje raziskave. S tem so se v poznejši razpravi seveda strinjali tudi obiskovalci, vsi po vrsti navdušeni nad predavanjem, ki ga je spremljal tudi pripravljen izčrpen povzetek na petdesetih straneh.

Mag. Katarina Pajnič je enako uspešno in odmevno predavanje pozneje pripravila tudi za druga društva: zadarsko Lipo, šibeniški Dr. France Prešeren, splitski Triglav in dubrovniško Lipo.

M. M.

Mag. Katarina Pajnič in urednica.

Foto: Bojan Wakounig

3. maj

Krajevna skupnost Draga Vida Grbac, Draško proliče

Članica KPD Bazovica in znana slikarka Vida Grbac, z bogato zbirko, je številnim samostojnim razstavam dodala novo, tokrat v prostorih krajevne skupnosti Draga. O njej je spregovorila profesorica Silvija Benković, ki je tudi avtorica besedila v katalogu. V njem med drugim poudarja, da je Vida Grbac umetnica, ki slika "s strastjo, iskreno, predano in brez preračunljivosti, kajti tudi slikarstvo je način razmišljanja, gledanja ... Slikarstvo je način življenja!"

V spremljajočem kulturnem programu so nastopili Marija Modrušan-Stošić, Ivana in Franjo Turčić in Maja Dubrović.

Vida Grbac

Draško Proliče
03.05.2007.

Vida Grbac, katalog.

6. maj

Darko Mohar Izlet k izviru Kolpe

Spet smo imeli srečo z organizacijo. Čeprav je ponoči deževalo in je padlo več kot 100 mm dežja, je bilo sobotno jutro lepo. No, na parkirišče na Delti je pripeljal star, razmazan avtobus, da smo se kar malo spogledovali med seboj. Mar pride mo s tem do našega cilja? Voznik ni vedel, kam mora peljati, niti ni poznal vozila, ker ga sicer vozi nekdo drug. Do Crnega luga je šlo v redu, potem pa se je sprožil alarm in ni prenehal vse do hiše Jasne Pipan v Gerovskem kraju. Tam so vstopili njeni starši, seveda ne praznih rok, in nam malo okrepili potrpežljivost pri čakanju na popravilo. Vse se je izteklo srečno, nekaj pred enajsto uro smo lahko nadaljevali pot skozi Trstje in Čabar do naselja Hrvatsko, vasice na desni, hrvaški strani Kolpe. Avtobus ni več kašljal in tudi voznik se je sprostil. Naposled smo se oprtali in odpravili. Kazalo je, da se bo vse dobro izteklo, celo dežja je bilo le toliko, da smo se na vsakih pet ali deset minut preoblačili v dežne plašče, a je bil dežnik čisto dovolj. Na dvourni poti lahke in uživaške hoje ob sami reki, tokrat bogati z vodo, nas je njen šum spremljal vse do izvira. Kolpa je tam, med visokim skalovjem, izredno globoka, več kot osemdeset metrov. Več kot tisoč litrov vode na sekundo priteče na dan mirno in tiho, nekaj deset metrov naprej pa se začne hrupna igra vode na poti proti Savi, Donavi in Črnemu morju. Nazaj grede smo se za kosilo ustavili v majhnem zaselku Donji Kupari, ki ima le nekaj hiš tik ob obali reke. Mladi so si pri zelo gostoljubnem domačinu ogledova-

li zajčke, gosi in ovce, drugi pa so nabirali mlade koprive in smrekove vršičke ter kupovali med. Preskrbljeni z zdravilnimi stvarmi smo se počasi vračali v Hrvatsko in proti domu. Še postanek v Mrzli Vodici in v soncu, ujetem v mladem listju brez nad Lokvarskim jezerom, se je končal še en krasen dan.

Zaselek Gornji Kupari. Foto: D. M.

Pri izviru Kolpe. Foto: D. M.

Kolpa v bližini izvira.
Foto: D. M.

Mrzla Vodica, v ozadju Risnjak.

Foto: D. M:

7.–9. maj
Svet slovenske narodne manjšine
PGŽ
Predstavitev: Čabar, Klana,
Matulji

V pričakovanju manjšinskih volitev so se po dolgotrajnih dogovorih o sodelovanju z lokalnimi oblastmi naposled le zvrstile predstavitve Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije v krajih, kjer je zakonodaja (do letošnjih volitev) omogočala vzpostavitev slovenskih svetov: poleg občin Klana in Matulji tudi v Mestu Čabru in tam je bil odziv največji. V imenu mestnih oblastí nas je sprejel predstojnik urada Čabra Zvonimir Lipovac s sodelavko Ivano Lakota. V prostorih tamkajšnje sejne dvorane se je zbralo dvajset občanov, ki so se seznanili z organiza-

cijo slovenske skupnosti nasploh in z delovanjem društev, posebej pa z delom županijskega sveta in možnostmi za ustanovitev 15-članskega sveta v Čabru, za kar so obiskovalci pokazali zanimanje. V poznejšem pogovoru so spregovorili o težavah in številnih absurdih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo na tem obmejnem prostoru, s Slovenijo tesno prepletenem z rodbinskimi in poslovnimi vezmi, kjer več kot štiristo ljudi vsakodnevno odhaja na delo v Slovenijo. V prizadevanju, da bi pristojne v obeh državah seznanili s svojo problematiko, se je prvo organizirano srečanje slovenske skupnosti v Gorskem kotarju končalo z napovedjo o ustanovitvi kulturnega društva.

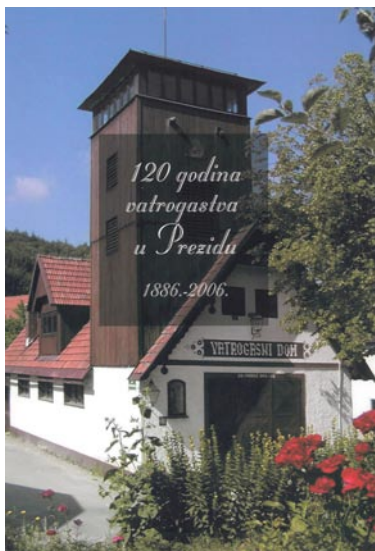
M. M.

Srečanje v Čabru. Foto: M. M.

V Čabru nas je sprejel predstojnik mestnega urada Zvonimir Lipovac. Foto: M. M.

Predstojnik Zvonimir Lipovac nam je podaril zanimivo monografijo, ki je izšla lani ob 120. obletnici gasilstva v Prezidu, govori pa tudi o zgodovini in dolgoletnih vezeh s kraji na slovenski strani. Naslovnica monografije gasilcev v Prezidu

10. maj Slovenski dom KPD Bazovica Univerza na Primorskem, obisk

Študenti geografije kopske fakultete za humanistiko UP so pred kratkim obiskali čabrski kraj, maja pa se je na dvodnevno ekskurzijo na Hrvaško – v Zagreb, Pulj in na Reko –, odpravila skupina študentov slovenistike. V okviru predmeta sociolingvistika so pod vodstvom dekanje dr. Vesne Mikolič skupaj z asistentkama Martino Mejak in Vladko Tucovič obiskali tudi društva KPD Slovenski dom, SKD Istra in KPD Bazovica.

Obisk na Reki so začeli, kot je v poročilu zapisala Vladka Tucovič, »z ogledom ožjega mestnega središča Reke, zavedajoč se, da so v

tem kvarnerskem mestu v neposredni bližini Istre in Kranjske med drugim delovali Svetokriški, Čop in Trdina ter eden najbogatejših Slovencev in mecen hrvaških in slovenskih umetnikov v 19. stoletju, Josip Gorup pl. Slavinski».

KPD Bazovica kot primer dobro organiziranega društva. Loredana Jurković in Dragica Rizman sta spregovorili o slovenskem oddelku na Reki v začetku petdesetih let minulega stoletja.

Foto: M. M.

Sledil je obisk KPD Bazovica, ki se ga je udeležila tudi svetovalka za mednarodno dejavnost Nevija Božič in nas posebej seznanila s polno šolo na UP. Poleg navzočih članov dramske skupine in pevskega zbora društva, Loredane Jurković, Dragice in Draga Rizmana, Slavka Arbitra in Alojza Usenika ter študentke Petre Aničić, smo goste sprejeli še predsednik Vitomir Vitaz, tajnica Marijana Košuta in urednica Kažipota. Seznanili smo jih z delovanjem društva, položajem slovenske skupnosti na Hrvaškem in pobudami za ohranitev slovenskega jezika.

Ekскурzijo so po obisku v SKD Istra v Pulju nadaljevali s sprehodom skozi Roč in Hum in jo končali na istrski domačiji slo-

venskega glasbenika in etnomuzikologa Emila Zonte v bližini Buze-ta.

M. M.

Dr. Vesna Mikolič: Stike moramo poglobiti.

Foto: M. M.

Za spomin. Foto: M. M.

12. maj Slovenski dom KPD Bazovica Koncert iz naših krajev Radio Slovenija

Urednik in voditelj: Janez Dolinar
Glasbeni producent:

Tadej Hrušovar

Producentka prenosa: Irena Batis

Program:

MePZ KPD Bazovica, zborovodja
Franjo Bravdica

Bazovica, Zdomec

(Josip Kaplan, Slavko Arbiter)

O Podjuna

(Radovan Gobec, Milka Hartman)

Senjska beseda

(Josip Kaplan, Krešimir Stanišić)

Ansambel Veseli svatje

Ansambel Vesele Štajerke

Klapa Sklad,

zborovodja Darko Majstorovič

Planinska

(Anton Foerster, Ivan Resman)

Svet Ivane o moga Trogira

(narodna)

Ponedjekom večerava

(Ljubo Stipišič, Ljubo Stipišič)

Vilo dvi jabuke

(Ljubo Stipišič, Ljubo Stipišič)

Šetala se Jelica i Ive

(Ivica Frleta, Ivica Frleta)

Vitomir Vitaz

Alojz Usenik: Pijanc poje

(Simon Jenko)

Dragica Rizman

Marijana Košuta

Nikolina Ožbolt: Ciciban, cicifuj

(Oton Župančič)

Marjana Mirković

V nabito polni dvorani Slovenskega doma na Reki je potekala priljubljena oddaja Radia Slovenija 1 Koncert iz naših krajev. Odmeven večer je kot zadnjega od zamejskih društev letos predstavil reško Bazovico in ji na oder pripeljal narodno zabavno glasbo in program, ki ga bo navdušeno občinstvo še dolgo pomnilo, enako pa tudi organizator, kot je ob koncu z velikim zadovoljstvom dejal večletni voditelj oddaje Janez Dolinar

Plakat za KINK. Foto: Katarina Pajnič.

Program so s polko in valčkom začeli Veseli svatje, MePZ KPD Bazovica je nastop napovedal s pesmijo Zdomec, ki jo je pred tem prebral Vitomir Vitaz. Kot predsednik društva je tudi predstavil dejavnost Bazovice nekoč in danes, solistka Dragica Rizman je spregovorila o delovanju pevskega zbora, režiser in igravec Alojz Usenik je predstavil dramsko skupino, tajnica Marijana Košuta klub študentov, urednica Kažipotpa pa položaj in organiziranost slovenske skupnosti na Hrvaškem. Oddaja Koncert iz naših krajev bo 40. obletnico praznovala 15. junija s srečanjem v Poletnem gledališču Studenc pri Domžalah. Na prireditvi se bo glasbenim skupinam s svojim nastopom pridružila tudi klapa Sklad.

Veseli svatje

Skupina deluje od avgusta 2005. Pet mladih fantov in dekle so si izbrali ime po eni izmed prvih Av-

senikovih polk, na svoji kratki glasbeni poti so prejeli nagrado na festivalu domače glasbe na Graški gori in tudi v Števerjanu, postali najbolj obetavna skupina leta 2006 in prejeli dve strokovni nagradi v televizijski oddaji Domači upi.

Vesele Štajerke

Dekleta so svojo glasbeno pot začela leta 1994 z nastopom na prireditvi Pokaži kaj znaš. Trio, ki ga je ustanovil Jože Žlaus, je bil prvi ženski narodno-zabavni ansambel v Sloveniji. V želji po boljšem programu je k sodelovanju povabil še četrto članico, v sedanji zasedbi deluje od leta 1997.

M. M.

Pred nastopom, Janez in Nikolina.
Foto: M.M.

Vesele Štajerke. Foto: Felina Anič.

Veseli svatje. Foto: Felina Anič.

MePZ KPD Bazovica in dirigent Franjo Bravdica. Foto: Felina Anič

Pijanc poje, recitacija Jenkove pesmi v doživetni izvedbi Alojza Usenika.

Foto: Felina Anič.

Vitomir Vitaz - Zdomec Slavka Arbitra.
Foto: Felina Anić.

Dolgoletni voditelj priljubljene oddaje
Janez Dolinar. Foto: Felina Anić.

Znova deležna pohvale za pomoč pri organizaciji: Marjanca, deklica za vse – in nadvse. Foto: M. M.

12. maj Darko Mohar Planinci na Črni ovci

Ob koncu drugega tedna v maju so občinske oblasti v Baški, tamkajšnja turistična skupnost in kulturno društvo Sinjali ter druge kulturne organizacije pripravili drugo tri-dnevno manifestacijo Črna ovca. Zakaj Črna ovca? Ovce so po navadi bele, črna je nekaj posebnega. Tako morajo biti tudi vsa športna, kulturna in preostala dogajanja na tej prireditvi nekaj posebnega. In so letos tudi bila!

Planinci Bazovice smo bili zadolženi za organizacijo planinskega dela, vodenje do Lipic ter slovesno odprtje spomladi obnovljenih mrgarjev. Mrgarji so s suhozidom ograjena območja z več vmesnimi prostori. V največjega, ki se imenuje „sala“, se nažene ovce, ki se sicer od vseh lastnikov prosto pasejo skupaj. Vsak lastnik iz sale skozi posebne odprtine odvaja svoje ovce v svoj „mrgarič“, ki jih

je okrog "sale" lahko tudi več kot trideset. V "mrgariću" ovce strižejo, molžejo ali označijo, zatem jih skozi drug izhod znova spustijo na pašo. Taki kamniti mrgarji so poznani samo še na Irskem in v Islandiji.

Člani reškega PD Duga so se z veseljem odzvali na naše povabilo k sodelovanju v planinskem delu manifestacije in tako smo nalogo uspešno opravili. Metka Košuta je postala prva botra kakega mrgarja na svetu in je zato imela čast odpreti obnovljeni mrgar na Lipici. Slovesnost je spremljal tudi snemalec hrvaške televizijske postaje RTL, tako da je vse posnela tudi kamera. Pred tem smo obiskali cerkev Matere Božje Goričke pri Batomlju in tam je župnik Marinko Barbiš spregovoril o preteklosti in sedanjosti ene najstarejših marijanskih cerkva na svetu.

Priložene fotografije pričajo, da smo se vključili tudi v preostala dogajanja na Črni ovci: zaplesali smo, se družili z baščanskimi ovčarji, si ogledali tekmovanje v pripravi domačih jedi iz jagnjetine, leteli z balonom in še marsikaj drugega. Balon so privlekli balonarji iz Kostanjevice ob Krki. Njihova navzočnost nas je spomnila na dogodek pred 101 letom, ko se je na baščansko polje spustil prvi balon.

Zaradi sočasnega poteka radijske oddaje Koncert iz naših krajev v dvorani društva nas je bilo letos v Baški žal malo planincev. Pač ni mogoče biti na dveh krajih. Zato bomo že zdaj rezervirali termin za drugi konec tedna v maju prihodnje leto, za tretjo Črno ovco.

Mrgar na rivi. Foto: D. M.

Mrgar na Lipici svečano odprt.
Foto: Zoran Bistričić.

Planinci Bazovice, polet z balonom.
Foto: D. M.

Halubajski zvončarji v ozkih baščanskih uličicah. Foto: D. M.

17. maj Koordinacija manjšinskih svetov

Reški župan Vojko Obersnel s sodelavci je sprejel vodilne predstavnike mestne Koordinacije manjšinskih svetov pred iztekom njihovega mandata: albanskega, bošnjaškega, črnogorskega, italijanskega, madžarskega, makedonskega, romskega in slovenskega sveta. Za dobro sodelovanje se jim je zahvalil s posebnim priznanjem. To pa je od sedanjega predsednika Koordinacije svetov, osnovane že 2004, Ljuba Radovića, prejel tudi sam, saj so predstavniki svetov Reko ocenili kot mesto, ki na Hrvaškem prednjači pri uresničevanju manjšinskih pravic. Slovesnosti v Mestni hiši se je udeležil tudi predsednik sveta slovenske narodne manjšine Reke Milan Grlica, manjkala pa je osrednja članica in pobudnica Koordinacije, predsednica srbskega manjšinskega sveta Darinka Janjanin, katere ime sta v izrečenih pohvalah navzočih neupravičeno zamolčali obe strani.

Ob tej priložnosti so manjšinski predstavniki prejeli tudi nekatera navodila za bližnje manjšinske volitve.

M. M.

Predstavniki manjšin zadovoljni: Reka prednjači pri uresničevanju manjšinskih pravic na Hrvaškem. Foto: M. M.

REPUBLIKA HRVATSKA
PROMIDLOGAŠKANA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Gospodinu
Milanu Grlici,
predsjedniku Vijeća slovenske nacionalne manjine
za izniman doprinos promicanju i razvoju
multietničnosti i multikulturalnosti
našega grada!

S osobitim poštovanjem,
Vojko Obersnel
Mrs.sc. Vojko Obersnel,
gradonačelnik

Rijeka, 17. svibnja 2007.

Priznanje ob zaključku mandata je v imenu slovenskega sveta na mestni ravni prejel predsednik Milan Grlica.

17. maja
Vilenica 2007
Tiskovna konferenca

Mednarodni literarni festival Vilenica v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in KD Vilenica bo potekal pod geslom Kdo se boji resnice literature? med 5. in 9. septembrom 2007 v različnih krajih po Sloveniji.

Na prvi novinarski konferenci za 22. Vilenico so razglasili dobitnika mednarodne literarne nagrade Vilenica za leto 2007: prejel jo je makedonski dramatik Goran Stefanovski. Predstavili so še drugo knjigo zbirke Antologije Vilenice z naslovom Amanairis: antologija sodobne književnosti v irščini ter spregovorili o programu in gostih letošnjega festivala.

Na letošnji Vilenici se bo z odlomkom iz svoje najnovejše knjige predstavila tudi Sabina Koželj Horvat, književnica, ki ima za seboj že bogat opus.

Na srečanju bo tokrat predstavljena tudi literarna dejavnost slovenske manjšine na Hrvaškem. S tem Vilenica nadaljuje tradicijo predstavljanja kulturno-umetniškega udejstvovanja slovenskih manjšin na vileniškem festivalu. Ta dogodek bo zopet potekal na štanjelski matineji, na kateri naj bi v okviru te predstavitve nastopili pesnici Damijana Šubic Pezdirc iz Pulja in Sabina Koželj Horvat iz Osijeka. Za uvodno predstavitev bo poskrbela urednica Kažipota, v drugi polovici septembra pa bo na to temo potekala še okrogla miza.

M. M.

18. maj
Kulturni dom Slavina
Janez Nepomuk Kalister
Spominski večer

Kulturno društvo Slavina je v sodelovanju z Notranjskim muzejem iz Postojne v dvorani kulturnega doma v Slavini pripravilo spominski večer, posvečen svojemu velikemu rojaku Janezu Nepomuku Kalistru, stricu slavnega reškega bogataša in dobrodelnika Josipa Gorupa.

Obiskovalce je v polni dvorani kulturnega doma, ki je v preurejeni nekdanji šoli, zgrajeni s Kalistrovim denarjem, pozdravil predsednik društva Janko Boštjančič, glavni pobudnik dogajanj. Posebno dobrodošlico je izrekel Alfredu Wycombu, Kalistrovemu sorodniku, pravnuku Kalistrovega nečaka Josipa Gorupa. V izredno zanimivem večeru, ki ga je s pesmijo napovedala vokalna skupina Slavina, je o Kalistrovem življenju in delu najprej spregovorila kustosinja dr. Alenka Čop iz Notranjskega muzeja, zatem pa še umetnostna zgodbo

vinarka dr. Vesna Bučič in zgodovinar dr. Stane Granda. Na javni ogled je bil prvič postavljen tudi Kalistrov portret, slika, ki je danes v lasti Notranjskega muzeja, za kar gre zahvala dr. Vesni Bučič. Sliko je namreč odkrila med obiskom pri Gorupovi vnukinji v Zagrebu in se zavzela, da pride v zbirko Notranjskega muzeja, ki jo je odkupil s finančno pomočjo postojnske občine. Avtor portreta ni znan, po mnenju dr. Bučičeve in drugih poznavalcev pa gre verjetno za delo znanega slikarja in portretista Avgusta Tominca ali vsaj njegovo slikarsko delavnico.

Janez Kalister je kot nešolan mladenič trgovsko pot začel s trgovanjem z usnjem in žitom, jo nadaljeval z dobavo sena in ovsa za cesarski kobilarni v Lipici in Prestranku, svoj izkupiček pa je pametno vlagal, "ne v nakup graščin, ampak ga je investiral v vedno nova podjetja, v nakup ladij in podobno. Drugače kot novodobni slovenski bogataši, ki najprej kupijo prestižno jahto, je Kalister ogromno denarja namenjal v dobrodelne namene. Tudi v svojem rodnem kraju," je za Kalistra med drugim dejal zgodovinar dr. Stane Granda. Po njegovem mnenju sta Kalister in Gorup dokaz, da Slovenci nismo bili le kmetje in delavci, ampak tudi zelo bogati ljudje. Kljub temu pa sta ostala skromna in tudi preprosta. V Trstu, kjer je kmalu postal eden najbogatejših meščanov, velja njegova Palazzo Kalister nasproti železniške postaje še danes za simbol slovenske podjetnosti v tem mestu. Umrl je leta 1864, star komaj 57 let. Pokopan je na pokopališču pri sv. Ani v Trstu in po besedah dr. Alenke

Čuk je bil njegov nagrobnik prvi, ki je imel napise v slovenskem jeziku, kar tudi kaže na veličino in narodno zavest tega moža. Kalister je veliko daroval cerkvi, podpiral je živinorejce in sadjerejce na Pivškem, pomagal revnim dijakom in študentom, ljudem v stiski. Skupaj z ženo Marijo, rojeno v Kočah, sta podpirala gradnjo šol, skrbela za prenovo cerkva, izgradnjo vodnjakov. Kalister ni imel potomcev, zato je del njegove zapuščine podedoval nečak Josip Gorup, drugi slavni slavinski rojak, ki je prav pri stricu začel svojo uspešno pot, ki jo je nadaljeval na Reki. Kot smo že objavili, KD Slavina pripravlja tudi svoj drugi zbornik; posvečen bo Josipu Gorupu, predstavili pa ga bodo predvidoma letos jeseni.

M. M.

Kalistra so predstavili Janko Boštjančič, dr. Alenka Čuk, dr. Vesna Bučič in dr. Stane Granda. Foto: M. M.

Na srečanju v Slavini je bil tudi Gorupov pravnuk Alfred Wycombe, ki živi v Londonu. Na sliki z Angeliko Hribar. Foto: M. M.

Janez Nepomuk Kalister, portret.

Foto: M. M.

Dvorana v KD Slavina je vedno polna.

Foto: M. M.

19. maj

Trg sv. Ivana, Lovran
ŽePZ Prem, Pivka

Na letošnjem srečanju pevskih zborov v Lovranu je sodeloval tudi ženski pevski zbor Prem iz Pivke, ki ga vodi Irena Rep. Na nastopu na prostem, v slikovitem okolju lovranskega trga sv. Ivana, so pevke zapele skupaj s klapo KUD Lovor iz Lovrana, ki jo vodi maestro Franjo Bravdica, sicer zborovodja MePZ KPD Bazovica in MePZ v Lovranu, v katerem prav tako prepeva precej pevcev slovenskega rodu. Nastop je organiziralo Slovensko kulturno-prosvetno društvo Snežnik iz Lovrana.

M. M.

22. maj

7 dni na severu – Riga, Talin, Helsinki

Jasna Zazijal Marušić, predavanje

Članica planinske skupine Jasna Zazijal Marušić je enourno zanimivo predavanje pred polno dvorano namenila svojemu enotedenskemu potovanju po severnih deželah, Latviji, Estoniji in Finskem. Popestrila ga je s posnetki več kot 200 fotografij in še več vtisi. Največji vtis je nanjo napravila Riga, ob tem pa je na kratko predstavila tudi zgodovino in nekatere kulturne in gospodarske značilnosti Latvije.

M. M.

Staro mesto Riga - Vecriga. Foto: J. Z. M.

Najlepši trg v Rigi. Foto: J. Z. M.

24. maj
Knjižnica Makse Samsa, Ilirska Bi-
strica
Fluminensia Slovenica

V knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici je pred polno dvorano obiskovalcev potekala predstavitev knjige o reških Slovencih, Fluminensia Slovenica. V okviru sodelovanja s KPD Bazovica z Reke, ki je sozaložnik, je poleg knjižnice dogodek pripravilo bistriško Društvo za krajevno zgodovino in kulturo. Njegov predsednik Tomo Šajn je vodil zanimiv večer, na katerem je o knjigi spregovoril sam avtor, znani reški raziskovalec lokalne kulturne zgodovine dr. Irvin Lukežič. Iz knjige, ki govori o slovensko-reških vezeh v gospodarstvu in kulturi od srednjega veka do dvajsetega stoletja ter omenja nekatere vplivne družine slovenskega rodu, se je avtor tokrat osredotočil na družino Čeligoj, po rodu s Trnovega in Bistrice, in znanega trgovca Josipa Gorupa, rojenega v Slavini. Večera, ki ga je s svojim nastopom popestrila bistriška pevska skupina Sušec pod vodstvom Zorka Šajna, so se udeležili številni kulturniki, poleg njih tudi bistriški župan Anton Šenkinc. Opazili pa smo tudi nam dobro znanega recitatorja Franca Gombača s soprogo in tudi stara znanca društva, predsednika Zveze kulturnih društev Sašo Boštjančiča in Dimitrija Bonana. Dogodek je bil tudi priložnost za seznanitev z našim društvom, ki letos praznuje že 60. obletnico delovanja. O tem je spregovoril predsednik Vitomir Vitaz, mesečnik Kažipot in položaj slovenske skupnosti na Hrvaškem pa je predstavila urednica.

Razprava, ki se je razvila po predstavitvi, je med drugim izpostavila znano temo, tj. zagotovitev možnosti za spremljanje programa slovenskega radia in TV na območju ob meji ter v tej zvezi prizadevanja za ohranitev jezika

M. M.

Večer je popestril nastop pevske skupine Sušec. Foto: M. M.

Pogovor z dr. Irvinom Lukežičem je vodil novinar Tomo Šajn, tudi predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo. Foto: M. M.

Dobro obiskana predstavitev. Foto: M. M.

24. maj **Primorsko-goranska županija** **Slovesnost ob podpisu**

V županijskih prostorih je potekala manjša slovesnost ob podpisu pogodb o letošnjem sofinanciranju manjšinskih društev. Skupna vrednost programov je skoraj pol milijona kun, sredstva pa so namenjena za financiranje dejavnosti petindvajsetih manjšinskih društev, ki delujejo na območju županije. Dogodka se je v imenu KPD Bazovica udeležila tajnica Marijana Košuta.

M. M.

24.–25. maj **Beseda in slika v krščanski** **ikonografiji** **Univerzitetna knjižnica, Reka**

Na Reki je potekalo prvo mednarodno znanstveno srečanje z naslovom Beseda in slika v krščanski ikonografiji. Organizirala ga je reška filozofska fakulteta v sodelovanju s teološko fakulteto, udeležili pa so se ga predavatelji iz osmih držav, med drugimi tudi iz Slovenije, Janez Premk in dr. Tine Germ s katedre za občo umetnost na oddelku za umetnostno zgodovino filozofske fakultete v Ljubljani.

M. M.

25. maj **Zdenka Jelovčan** **Pomladi naproti, kulturni večer**

V polni dvorani KPD Bazovica je navzoče najprej pozdravil predsednik Vitomir Vitaz in predstavil program z naslovom Pomladi naproti, kulturni in zabavni večer. Prireditelj je tudi letos potekala v veselem ozračju in v izrazito razvedrilnem

tonu. Sodelovali so člani vseh skupin: mešani pevski zbor ter dramska in plesna skupina. Imeli smo tudi goste, Gledališko-glasbeno skupino Hrvaške čitalnice na Trsatu, katere vodja je članica našega društva Meri Maržić.

Naš MePZ pod vodstvom Franja Bravdice je večer začel s krajšim nastopom in z ubranim petjem kmalu ustvaril veselo razpoloženje. Zatem je vodja dramske skupine Alojz Usenik doživeto recitiral pesem Pijanec poje Simona Jenka, zatem pa se je na odru z zelo učinkovitim nastopom modernega plesa predstavila naša mlada skupina.

V nadaljevanju programa so oder prevzeli člani Gledališko-glasbene skupine Hrvaške čitalnice Trsat s krajšo veseloigro z naslovom Pri zdravniku avtorice, režiserke in igralki Meri Maržić, ki se je v komediji predstavila v vlogi korumpirane zdravnice. Poleg nje so sodelovali še igralci Miro Kačić, Erminia Stojković, Vlasta Lencović, Maja Stanković, Vlado Biljčević in Dean Lalević. Razgibana igra je razveselila občinstvo, ki se jim je zahvalilo z lepim ploskanjem.

Program gostov pa sta nadvse lepo popestrila pevka Davorka Brusić ter pesnik in pevec Josip Eugen Šeta, ki sta se tudi spremljala na kitari ter zaslužila dolgotrajen aplavz. Nastop gostov je s plesno točko sklenil igralec Velimir Miladinović, ki nas je zabaval in prisrčno nasmejäl s svojo interpretacijo in parodijo na svetovno znani balet Labodje jezero Petra Iljiča Čajkovskega. Na koncu sta nastopila še naša Loredana Jurkovič in Alojz Usenik z odlomkom iz uspešnice Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina v Usenikovi

režiji. S svojo igro sta tudi tokrat navdušila polno dvorano. V nadaljevanju večera je sledilo druženje s sproščenim pogovorom in petjem.

MePZ KPD Bazovica in Franjo Bravdica, nastop v vedrem tonu. Foto: Petra Aničić

Davorka Brusić: Ima dana, kada ne znam, što da radim ... Foto: Petra Aničić

Loredana in Lojze, uigran in vedno zanimiv par. Foto: Petra Aničić

Josip Eugen Šeta, pesnik.
Foto: Petra Aničić

31. maj Slovenski dom KPD Bazovica Reka, razstava fotografij

Mlade udeleženske fotografškega tečaja pod vodstvom znanega reškega fotografa Istoga Žorža so tudi letos pripravile razstavo svojih fotografij. Podobe svojega mesta so predstavile Ivona Aničić, Petra Aničić, Felina Anić, Jasmina Dlačić, Marijana Košuta, Ivona Novaković, Ira Petris in Tea Tadej. Razstava bo odprta do 7. julija.

M. M

Petra Aničić, iz kataloga:

Mesto Reka. Mesto, kot vsa druga. Ali pa morda ne? Vsakodnevni sprehod odkriva nove podrobnosti, ki jih hiteče oko ne opazi. Udeleženci fotografškega tečaja smo v objektiv ujeli detajle svojega mesta in jih radodarno ponudili na ogled. Pričujoča razstava je izziv za vsakega, da na Mesto gleda s široko odprtimi očmi.

Prevod: M. M.

Petra Aničić: Reka, morje, kriki galeblov ... Prihod vlaka, zvok ladijske sirene ... Ljudje. To je moja Reka.

Jasmina Dlačić: Dež na oknu, ko se večeri, pa zrak, ki diši po burji in pogled na Cres, je to, kar vidim v tem mestu.

Marijana Košuta: Pusti me med rožice, pod drevesa in po reških parkih. Podarila ti bom najlepšo zgodbo, ki si jo sploh lahko zamisliš na fotografijah.

Ivona Novaković: Malo prostega časa imam, pa zato počenjam nore stvari. Vsakodnevni sprehod po mestu je zame iskanje skritega zaklada.

Ira Petris: Želiš, da ti posodim očala in da skupaj zreva drugačno stvarnost?

Ivana Aničić: Mesto, v katerem sem odrasla, a še vedno so predeli, ki jih ne poznam ... in zato sem še vedno tu.

Tea Tadej: Pisana posebnost Rečanov je to, kar me navdihuje. Pogledajte moje fotografije, utonite v njih.

Anić Felina: Ljudje in jaz kot reka, ki me obdaja, zapljuskajo mi misli, pa bežim na Učko.

Istog Žorž: Za vsako mesto nasploh lahko rečemo, da njegovo bližnjo in daljnjo okolico najtežje opažamo prav mi, ki v njem živimo – zgodba v vzgojnem smislu.

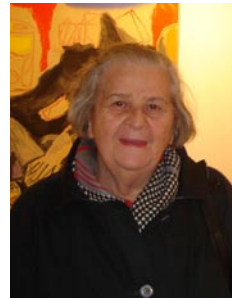
Petra Aničić: Zahvaljujemo se KPD Bazovica za organizacijo fotografskega tečaja in Istogu Žoržu, da nas je vodil.

Prevod: M. M.

31. maj Galerija Na vogalu, Postojna Ljudmila Počkar Ličen, Podobe Majlonta Razstava

Članica KPD Bazovica, slikarka Ljudmila Počkar Ličen, je razstavo z naslovom Podobe Majlonta, s katero se je pred dobrim letom dni predstavila v društvu, prenesla tudi v Postojno. Podobe Majlonta, predela Postojne, kot še živi v spominu umetnice, ki je tam preživela del otroštva in se vračala, si bodo tako lahko ogledali tudi tamkajšnji obiskovalci. Razstava bo odprta do 4. julija.

M. M.

Ljudmila Ličen. Foto: M. M.

NAPOVED JUNIJ

2. junij: Ilirska Bistrica, Dan slovenskih planincev

Program proslave Sto let delovanja PD Snežnik iz Ilirske Bistrice je izjemno bogat. Eden osrednjih dogodkov bo organizacija Dneva slovenskih planincev, ki bo potekal na Sviščakih pod Snežnikom pri Ilirski Bistrici, udeležili pa se ga bomo tudi člani naše planinske skupine, iz katere so mnogi včlanjeni tudi v bistriško društvo. Prireditev bo

priložnost za vnovično srečanje s starimi prijatelji in spoznavanje novih, saj bodo navzoči planinci iz vse Slovenije in zamejstva. Aktivno bodo sodelovali tudi vodniki planinske skupine. Na izlet so vabljeni tudi člani drugih sekcij KPD Bazovica.

D. M.

6. junij, 19.00
Galerija Raj, Atelje Došen
Borivoj Bukva, razstava

Karlo Dragan D. Došen tudi v juniju organizira več likovnih razstav. Na prvi bodo na ogled slike, teden dni zatem (14. junija) bo konceptualno razstavo slik odprl akademski slikar Bogumil Karlavaris, na programu pa bodo tudi video projekcije; 23. junija se bodo s slikami in kiparskimi deli predstavili študenti reške likovne akademije Filip Badurina, Nikolina Jovanović in Marina Mikolčić, ob koncu meseca (29. junija) pa z razstavo fotografij člani Društva fotografov Istre.

M. M.

16.–17. junij
38. pevski tabor
Šentvid pri Stični
MePZ KPD Bazovica, zborovodja
Franjo Bravdica

Josip Kaplan:
Bazovica (Slavko Arbiter)
Josip Kaplan:
Zdomec (Slavko Arbiter)
Ivan pl. Zajc: Ave Maria

Mešani pevski zbor društva se bo junija, kot navadni v zadnjih desetletjih, udeležil največjega slovenskega pevskega srečanja, na predvečer pa bo nastopil tudi na koncertu slovenskih zborov iz drugih držav. Na njem bosta s Hrvaške

sodelovala še MePZ zagrebškega Slovenskega doma, ki ga vodi Franc Kene, in MePZ splitskega Triglava z zborovodkinjo Tatjano Kurajica. Zapeli pa bodo še naslednji zbori: MePZ Davorin Jenko, Društvo Slovencev Triglav, Banja Luka, BiH, zborovodja Aleksandar Jeremić; MePZ Avgust Pavel, Gornji Senik, Madžarska, zborovodkinja Marija Trifusz; MePZ Fran Venturini, Dolina pri Trstu, Italija, zborovodkinja Cinzia Sancin; MePZ Jakob Petelin Gallus, Celovec, Avstrija, zborovodja Jože Ropitz;

Program mešanih zborov na letošnjem Taboru:

Vinko Vodopivec/Vladimir Hrovat:
Žabe (Josip Stritar)

Marij Kogoj: Stoji mi polje
(ljudska)

Emil Adamič/Miro Kokol:
Jurjevanje (Fran Žgur)

Luka Kramolc: Sem se rajtov ženiti
(ljudska iz Roža)

Anton Foerster: Planinska
(Ivan Resman)

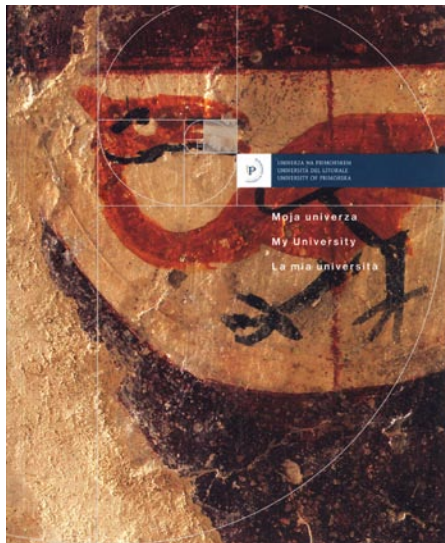
M. M.

17. junij: izlet planinske skupine
na Samarske stene

Skupine apnenčastih sten v Gorskem kotarju, kot so Bijele in Kolo vrtske stene, smo že obiskali, letos pa so v načrtu Samarske stene, skupina skalnatih vršičkov nad Matić poljano. Izlet bo za vse planince: manj zahtevni se bodo povzpeli do Ratkovega zavetišča, majhne hišice, zgrajene v luknji neke skale (skupno za tri do štiri ure hoje), zahtevnejši pa bodo v šestih urah obšli vse stene. Vse skupine skalnih vršičkov so izredno zanimive zaradi divje narave in številnih skalnih oblik ob poti.

D. M.

20. junij, 18.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Podiplomski študij, Univerza na Primorskem

Fakulteta za humanistične študije je izdala tudi zanimivo brošuro

Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem bo v sodelovanju z društvom organizirala predstavitev podiplomskega študija. Z vsebinami in vpisnimi pogoji podiplomskih študijskih programov bo zainteresirane predvidoma seznanila asistentka Polona Tratnik. Fakulteta se odlikuje po interdisciplinarnih študijskih programih z veliko možnostjo izbire predmetov in samostojnega raziskovalnega dela ter usmerjenostjo v širši slovenski, evropski in preostali mednarodni prostor. V okviru predavanj sodeluje veliko tujih svetovno priznanih predavateljev.

Dediščina Evrope in Sredozemlja
V okviru tega programa je v Kopru aprila in maja gostovala predava-

teljica z reške filozofske fakultete Martina Blečić. Namen predavanj z naslovom Hrvaški jezik in dediščina je bil približati izbrane primere dediščine na Hrvaškem, kot so npr. Dioklecianova palača v Splitu, arhitektura Dubrovnika ter naravne lepote Plitvičkih jezer.

M. M.

29. junij–1. julij
Izlet na Pokljuko
Izseljenski piknik, Bohinj
Slovenska izseljenska matica

Konec prvega julijskega tedna bomo preživeli v Blejski koči na Lipanski planini. Ta bo izhodišče za vrhove v okolici, ki nekoliko presejajo dva tisoč metrov (Debeli vrh, Lipanski vrh, Viševnik in drugi). Za zahtevnejše planince je za soboto predviden štiriurni vzpon na Veliki Draški vrh, katerega zadnji del je neprezahtevno neoznačeno brezpotje. V nedeljo dopoldne se bomo odpravili do bližnjega Bohinjskega jezera; tam bo pri hotelu Zlatorog potekal tradicionalni izseljenski piknik v organizaciji SIM. Udeležili se ga bodo tudi prijatelji iz Slovenskega združenja v Kaknju, z nastopom pa bo sodeloval tudi pevski zbor našega društva.

D. M.

1. julij
Bohinj
Srečanje v moji deželi

Prvo nedeljo v juliju bo pri hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru potekalo Srečanje v moji deželi, prireditev za Slovence v zamejstvu, po svetu in doma. Že 51. leto zapored ga organizira Slovenska izseljenska matica. Ples, glasba in stari običaji ob teh priložnostih vsakič znova predstavijo del bogate naro-

dove kulturne zakladnice. Prireditve se bodo udeležili tudi člani našega društva, MePZ pod vodstvom Franja Bravdice pa bo nastopil v spremljajočem programu. M. M.

V Bohinju letos slavijo 100 let turizma.
Foto: www.bohinj.si

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

SKD Lipa, Zadar Mednarodni dan kulturne različnosti

Zadrski urad Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi je skupaj s predstavniki Koordinacije sedmih narodnih manjšin, med njimi tudi slovenske, znova organiziral prireditev ob Dnevu kulturne različnosti. Dogodek je 18. maja napovedala razstava v Mestni loži, na kateri se je SKD Lipa predstavila z likovnimi deli člana Jožeta Arzenška in gostovanjem splitskega Triglava: z idrijsko čipko, prikazom njene izdelave in bule z eksponati ter s slikami članov likovne skupine pod vodstvom Ivana Kozmosa. Predsednica zadrške Lipe Darja Jusup je tudi tokrat poskrbela za zanimive vsebine v slovenščini na straneh tretje številke manjšinskega glasila Most prijateljstva, posebno doživetje bogatega pro-

grama na sklepni prireditvi v nedeljo, 20. maja, ki je potekala v dvorani Doma hrvaške mladine, pa je bil poleg dobro obložene mize z domačo potico, rženim kruhom iz Kotelj in drugimi dobrotami izpod pridnih rok zadrskih Slovenk nastop Harmonikarskega orkestra KD Prežihov Voranc z Raven na Koroškem, ki že blizu 30 let deluje pod vodstvom Alojza Rebernika.

Prireditve so se med drugimi udeležili tudi vodilni predstavnik vseh slovenskih organizacij na Hrvaškem Darko Šonc in gosta iz Slovenije, Peter Mihelač in Darko Osojnik iz KD Prežihov Voranc z Raven na Koroškem. M. M.

Alojz Rebernik je s harmonikarskim orkestrom KD Prežihov Voranc z Raven na Koroškem razvnel poslušalce tudi v Zadru.

Foto: Nedeljko Jusup.

Zvonko Horvat Društvo iz Osijeka se je dvignilo iz senc

V organizaciji književnega kluba SKD Stanko Vraz je 13. aprila 2007 gostoval znani hrvaški pisatelj iz Velike Gorice Božidar Prosenjak. Predstavil je svojo knjigo Sejalec sreče, ki jo je objavila Mohorjeva družba iz Celja. Na tradicionalni aprilski prireditvi v organizaciji mestnih oblasti Osijeka z naslo-

Dr. Damir Globočnik Prešeren in likovna umetnost

vom Šarana jaja bojama grada je društvo na svoji stojnici predstavilo velikonočne običaje v Sloveniji. Naše pridne članice Nada Adam, Jasna Momčilović, Vesna Škoflek in tajnik društva Zvonko Horvat so okrasili naš razstavni prostor, meščanom Osijeka pa ponudili kolače in vino iz Vipave.

Za manjšinske volitve smo kot društvo prvič predlagali kandidata za predstavnika slovenske narodne manjšine za Mesto Osijek in Osiješko-baranjsko županijo. Naš kandidat za predstavnika v Osijeku je Zlatko Marolt, za županijo pa inž. Dubravko Sladič.

Na koncu pa še informacija o stanju v društvu – znašli smo se v zagati glede organizacije, ki zahteva tiskane materiale (npr. priprave in učni listi z vajami za dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture, povabila na literarne večere, pisanje obvestil in ocen za medije); društvo namreč še nima računalniške opreme ter je zato močno ohromljeno pri osnovnih funkcijah delovanja. Prav bi nam prišlo tudi kaj rabljenega, da le dela, saj pač nobeno društvo ne more normalno delovati brez najosnovnejše komunikacije, torej brez računalnika in tiskalnika.

Predstavitev knjige Sejalac sreče.
Iz arhiva SKD Stanko Vraz.

Na majskem srečanju v Slavini je bil tudi dr. Damir Globočnik, muzejski svetovalec za umetnostno zgodovino in vodja galerijske dejavnosti v Gorenjskem muzeju v Kranju, ki sodeluje v pripravi zbornika o Josipu Gorupu.

Ob tej priložnosti je društvu podaril tudi svojo knjigo Prešeren in likovna umetnost, ki je izšla l. 2006 v sodelovanju treh založb, Mohorjeve družbe Celovec, Mohorjeve družbe Celje in Goriške Mohorjeve družbe. Gre za objavo njegovega večletnega raziskovalnega dela, ki ga je strnil v doktorski disertaciji. V svoji že šesti knjigi obravnava likovne upodobitve oz. predstavlja in analizira likovne portrete največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna (1800–1849) in ilustracije njegovih del od leta 1850 do danes.

Za novost, ki pomeni zanimivo obogatitev knjižne zbirke društva, se avtorju iskreno zahvalujemo.

M. M.

Prešeren in likovna umetnost, naslovnica.

NESPREGLEDANO

Družini Smole Valvasorjevo priznanje

Slovensko muzejsko društvo je ob mednarodnem dnevu muzejev v Narodni galeriji v Ljubljani podelilo Valvasorjevo nagrado in priznanja za leto 2006. Nagrado je za izjemne dosežke prejela Irena Šavel iz Pokrajinskega muzeja Murska Sobotna, priznanji pa Slovenski etnografski muzej (SEM) za postavitev prvega dela stalne razstave Med naravo in kulturo ter Milena Koren Božiček in Mojca Jenko za razstavo Ivan Napotnik 1888–1960: Iz javnih in zasebnih zbirk, ki je bila na ogled v Galeriji Velenje in v ljubljanski Narodni galeriji.

Leta 1971 je Valvasorjevo nagrado ustanovila Skupnost muzejev Slovenije ob 150-letnici nastanka Kranjskega deželnega muzeja – prvega muzeja na Slovenskem. Od leta 1998 dalje nagrado podeljuje Slovensko muzejsko društvo. SEM

Foto: RTV SLO

Na slovesnosti so podelili še sedem častnih Valvasorjevih priznanj, ki ga je prejela tudi družina Smole za ureditev Palčave šiša v goranski vasi Plešče. O dogodku je v hrvaškem tisku poročal tudi reški Novi list, ki je ob tem zapisal, da je Palčava šiša kot spomenik narodne

dediščine bolj znana zunaj Hrvaške, sodeč po pogostih obiskih iz Slovenije in drugih držav.

Družini Smole za dragoceno priznanje iskreno čestitamo!

M. M.

Družina Smole na podelitvi.

Foto: Novi list.

Plešče, Palčava šiša Mala šola etnologije

V okviru zanimivega projekta Palčava šiša bo letos, kot nam je sporočil glavni pobudnik in realizator Marko Smole, na programu katalogizacija zbirke in snemanje stare gradbene dediščine vasi in bližnje okolice. Od 18. do 24. avgusta pa bo potekala tudi mala šola etnologije s predavanji o osnovah etnologije in etnoloških raziskovanj, muzeologije in konservatorstva, katalogizacije in bibliotekarstva, zgodovine in stavbarstva ter kulturnega turizma, seveda skupaj z ogledom Plešč in okolice. Namenjena bo srednješolcem, ki bodo skupaj z mentorji in študenti opravili petdnevno praktično delo. Projekt bo potekal v sodelovanju z lokalnimi oblastmi v Osilnici in Čabru ter tamkajšnjo osnovno šolo in gimnazijo. Priključijo se lahko vsi zainteresirani, informacije ob sredah (10.00–13.00, tel. 324 321), gsm 091 593 6086 ali na elektronskem naslovu urednice.

M. M.

Zbirka Palčava šiša zanimiv raziskovalni projekt. Foto: M.M.

AKTUALNO

17. junij

Volitve za svete in predstavnike narodnih manjšin

Kot smo že objavili v prejšnji številki, bodo 17. junija potekale druge manjšinske volitve. Razpisane so za pripadnike devetnajstih narodnih manjšin, ki bodo volili svete in predstavnike kot svetovalna telesa v županijah, mestih in občinah.

Za svet narodne manjšine se voli deset članov na ravni občine, petnajst na ravni mesta in petindvajset za županijo, to raven pa ima tudi Mesto Zagreb. Pravico do teh volitev (aktivno in pasivno) imajo polnoletni pripadniki narodne manjšine s prebivališčem v enotah lokalne in področne samouprave, za katere so posamezne volitve razpisane. Kandidate lahko predlaga manjšinska organizacija, registrirana v RH; lahko pa jih predlagajo tudi pripadniki narodne manjšine.

Slovenska narodna manjšina ima možnost izvoliti skupno 13 svetov (v sedmih županijah, petih mestih in eni občini) in 19 predstavnikov (v devetih županijah, osmih me-

stih in dveh občinah). V primerjavi s prejšnjimi volitvami se je skupno število slovenskih svetov (28) zmanjšalo, predstavnikov (15) pa povečalo, novost pa so razpisane volitve za slovenskega predstavnika v Dubrovniško-neretvanski županiji.

Prve volitve, leta 2003 oz. leto pozneje, so bile razpisane za skupno osemindvajset slovenskih manjšinskih svetov in petnajst predstavnikov, toda slovenska manjšina – kot večina drugih – te pravice ni izrabila; izvoljena oz. kandidirana je bila le četrtnina svetov in tretjina predstavnikov, večinoma v krajih, kjer so že delovala slovenska društva, ki so tudi predlagala kandidate. Tako bo tudi tokrat: na Reki je seznam kandidatov za oba sveta, za Mesto Reka in Primorsko-goransko županijo, pripravil upravni odbor društva KPD Bazovica.

Mesto Reka

Razpisane so volitve za svete albanske, bošnjaške, črnogorske, madžarske, makedonske, romske, slovenske, srbske in italijanske narodne manjšine, enako kot leta 2003.

Dvaindvajset kulturnih društev na Reki združuje pripadnike 15 različnih narodnih manjšin, vsaka od njih na svoj način bogati mesto. Etnosmotra 2006. Arhiv društva.

Volišče za slovensko narodno manjšino na Reki bo predvidoma v prostorih Slovenskega doma KPD Bazovica, Ul. Podpinjol 43.

Za slovensko narodno manjšino so bile 9. maja 2007 razpisane volitve za:

SVETE:

- Zagrebska županija, 25 članov
- Varaždinska županija, 25 članov
- Primorsko-goranska žup., 25 članov
- Splitsko-dalmatinska žup., 25 čl.
- Istrska županija, 25 članov
- Medžimurska županija, 25 članov
- Mesto Zagreb, 25 članov
- Mesto Reka, 15 članov
- Mesto Opatija, 15 članov
- Mesto Split, 15 članov
- Mesto Pulj, 15 članov
- Mesto Umag, 15 članov
- Občina Matulji, 10 članov

PREDSTAVNIKE:

- Krapinsko-zagorska županija
- Sisaško-moslavinska županija
- Karlovska županija
- Koprivniško-križevska županija
- Bjelovarsko-bilogorska županija
- Zadarska županija
- Osiješko-baranjska županija
- Šibeniško-kninska županija
- Dubrovniško-neretvanska žup.
- Mesto Samobor
- Mesto Karlovec
- Mesto Varaždin
- Mesto Zadar
- Mesto Osijek
- Mesto Buje
- Mesto Poreč
- Mesto Čakovec
- Občina Cestica
- Občina Hum ob Sotli

Predstavitev Županijskega in lovranskega sveta v sejni dvorani občine Matulji. Prazna dvorana priložnost za izmenjavo izkušenj in nove dogovore. Vasja Simonič in urednica Kažipota Marjana Mirković

Odpoklic dopisnika Dela iz Zagreba

Odpoklic dopisnikov Dela je v Sloveniji med drugim spremljal protest 62 pisateljev, iz Zagreba pa se je javil klub dopisnikov, ki so izrazili podporo dopisniku Roku Kajzerju ter sporočili, da so o "nedopustnem obnašanju ljubljanskega časnika" pisno obvestili veleposlanike držav EU v Zagrebu.

S sporočilom za javnost, ki ga objavljamo v nekoliko krajši obliki, in podpisom predsednika Darka Šonca se je tokrat oglasila tudi krovna organizacija:

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, ki združuje enajst članic z območja celotne države, je z veli-

M. M.

kim presenečenjem in ogorčenjem sprejela novico, da sta se uprava in uredništvo časopisa Delo odločila za predčasni odpoklic dopisnika Dela Roka Kajzerja ter za odpoved delovnega razmerja.

Po prepričanju podpisanih slovenskih društev je Rok Kajzer s svojim delom, predvsem pa nepristransko obravnavo slovensko-hrvaških tem prispeval tudi k boljšemu položaju slovenske manjšine in Slovencev na Hrvaškem, saj se odnosi med državama zrcalijo tudi na položaju manjšine. Rok Kajzer je tvorno sodeloval pri obveščanju manjšine, saj je poleg člankov, analiz in komentarjev v Delu, ki so bili med članstvom društev zelo cenjeni, za obveščanje Slovencev na Hrvaškem skrbel tudi s članki v glasilu Novi Odmev, kar je še posebej pomembno za nas, ki živimo zunaj matične domovine.

Objektivno, nepristransko in profesionalno pisanje dopisnika Dela je prispevalo tudi k zmanjševanju napetosti med državama, kar smo občutili tudi Slovenci na Hrvaškem, ki se ne moremo strinjati z ocenami vodstva Dela, da je svoje delo opravljal slabo.

S tem sporočilom dajemo vsa slovenska društva na Hrvaškem trdno podporo dopisniku Dela in pozivamo odgovorne v časniku Delo, da prekličejo vse ukrepe, ki so jih po našem mnenju povsem neupravičeno sprožili zoper dopisnika.

M. M.

Študij v RS

Rok za prvo prijavo za tiste, ki jih čaka preizkus nadarjenosti, je bil 8. marec, druga možnost jih čaka na drugem prijavnem roku, ki bo objavljen 20. avgusta. Preostali se lahko prijavijo do 25. avgusta 2007. Vse informacije v KPD Bazovica ob sredah od 10. do 12. ure, na naslov elektronske pošte urednice ali Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ in po telefonski številki 091 593 6086 ter na spletni strani www.uni-lj.si

M. M.

Halo, tukaj slovenski Mediteran! Poletni tečajji slovenščine

Fakulteta za humanistične študije UP pripravlja tudi tečaje slovenščine, ki bodo potekali v Kopru od 9. do 22. julija 2007. Namenjeni so vsem, ki bi se radi naučili slovenščine ali svoje znanje še izpopolnili, spoznali Slovenijo in njeno kulturo, hkrati pa preživeli dva prijetna tedna na morju. Organizator je Fakulteta za humanistiko, UP. Več: www.fh-up.si

M. M.

RH postala članica Programa Kultura

Hrvaška je postala polnopravna članica Programa Kultura. Ministrstvo za kulturo RH na spletnih straneh poroča, da je bil 4. maja 2007 v Bruslju podpisan Sporazum o sodelovanju med RH in Evropsko skupnostjo o sodelovanju RH v Programu Kultura (2007–2013). S podpisom Sporazuma je RH postala polnopravna članica Programa Kultura. To pomeni, da bodo hrvaški soorganizatorji upravičeni do sredstev tudi v okviru že zaključenega razpisa za leto 2007 Programa Kultura, katerega rezultati naj bi bili znani poleti. Več: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=2952>

M. M.

ZANIMIVOSTI

Pocarjeva domačija prejela nagrado Evropa Nostra

Muzejsko urejena hiša je kulturni spomenik in velja za eno najstarejših domačij v Triglavskem narodnem parku. S svojim videzom, bogato zbirko razstavljenih predmetov in zgodbo kustosa o Pocarjih pričara obiskovalcu sliko življenja v krajih pod Triglavom od daljnih stoletij do danes. Foto:

www.mojstrana.com

Evropska komisija (EK) in Evropa Nostra, panevropska federacija za kulturno dediščino, je aprila objavila seznam organizacij, ki so prejele Nagrado EU na področju kulturne dediščine. Nagrada se v sklopu t. i. Akcije 3 podeljuje v okviru programa Kultura 2000, njen namen pa je promocija standardov na področju konservatorskih praks, spodbujanje čezmejne izmenjave znanja in primerov dobrih praks ter pobud za sodelovanje na področju kulturne dediščine.

Med dobitniki nagrad je tokrat tudi Slovenija. Pocarjeva domačija iz Mojstrane je prejela diplomu, tj. tretjo nagrado za ohranjanje redkega in avtentičnega primerka alpske arhitekture in etnografske dediščine iz 18. stoletja s strokovno

uporabo tradicionalnih tehnik in materialov in za prispevek lokalni skupnosti.

Več: http://www.europanostr.org/awards_2006.html

M. M.

100 let turizma v Bohinju Festival cvetja 26. maj–9. junij

O izjemnem rastlinskem bogastvu Bohinja je navdušeno pisal že slavni raziskovalec Balthasar Hacquet (1740–1789). Le redkokje v svetu najdemo na tako majhnem območju takšno raznolikost: na južnih pobočjih Pršivca se čutijo vplivi Sredozemlja, v mrzaciščih so se ohranile ledenodobne vrste, v različnih višinskih pasovih od dolin do vrhov se izmenjujejo gozdovi, grmiščna združba z rušjem in alpska travišča. Namen festivala je približati ta svet obiskovalcem, da ga spoznajo, občudujejo, predvsem pa spoštujejo in varujejo. Poleg strokovnih izletov, katerih namen je spoznavanje rastlin, je na programu festivala še kup kulturnih prireditev, povezanih s cvetjem. Triglavski narodni park na festivalu sodeluje s predavanji, otroškimi delavnicami in vodenimi izleti po Pokljuki in barju Goreljek. Več: www.tnp.si

M. M.

Kozja brada (*Tragopogon pratensis*). Foto: Tanja Menegalija.

V SLOVO

Bogdan Kertelj (4. januar 1925, Ajdovščina – 27. april 2007, Reka)

3. maja smo se pevci in drugi člani KPD Bazovica zbrali na reškem pokopališču na Zametu in z veliko žalostjo v srcu poslovili od našega dolgoletnega člana Bogdana.

Na zadnjo pot sem ga s poslovilno besedo v imenu zbora in društva pospremila pevka Boža Grlica. Naj poudarim le to, da se je Bogdan rodil in šolal pod italijanskimi oblastmi, a po prihodu na Reko leta 1950, kjer je bil vse do upokojitve zaposlen v ladjedelnici 3. maj, se je kot zaveden Slovenec kmalu dejavno vključil v naše društvo in postal nepogrešljiv član pevskega zbora in gospodarske skupine. Bogdana bomo ohranili v najlepšem spominu.

Izrekamo iskreno sožalje Bogdanovi soprogi Dubravki, hčerki Nives in sinu Renatu ter vsem ostalim družinskim članom.

Boža Grlica

Stojan Ilič

4. maja je umrl Stojan Ilič, gorski vodnik, maratonec, član PD Rašica iz Ljubljane in predvsem človek, prijatelj. Planinci našega društva smo ga spoznali na prvem Izseljenškem pohodu na Triglav leta 2004 v organizaciji Slovenske izseljenske matice, ko je marsikomu med enajstimi, ki smo se povzpeli na najvišjo goro Slovenije, ta uspeh omogočila prav njegova prijateljska beseda in pomoč. Prijateljstvo, sklenjeno na

tem pohodu, se po njem ni ugasnilo, marveč se je nadaljevalo in krepilo na dveh pohodih na Triglav, našem izletu na Ratitovec in Blegoš ter njegovem obisku našega društva na Reki. Kdo bi lahko pozabil njegove besede, izrečene ob vrnitvi z meglenege, deževnega in vetrovnega Ratitovca, ko smo vsak trenutek morali spreminjati naš načrt: „Bil je krasen dan, nikomur se ni nič zgodilo.“ Njegovo poznavanje krajev, skozi katere smo potovali, je bilo izjemno in od njega smo se veliko naučili – predvsem pa, kako biti in ostati človek. Veliko je še ostalo skupnih načrtov in idej, a jih ne bomo mogli več uresničiti. Stojan je v naših spominih. Čudovitega človeka in prijatelja bomo planinci Bazovice pogrešali in ga ne bomo nikoli pozabili.

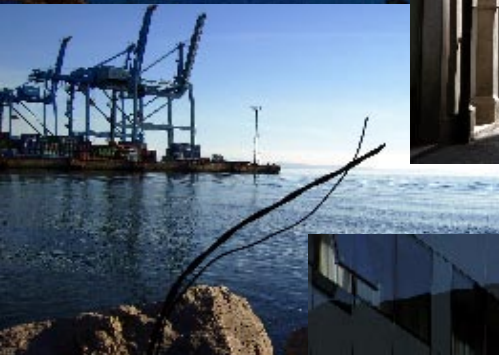
Pogrebne slovesnosti na ljubljanskih Žalah se je v imenu društva udeležila tajnica Marijana Košuta.

D. M.

Stojan nam je vsem skupaj prikazal nove podobe slovenskih planin, za katere je živel, delal in dihal do konca.

Foto: Peter Česnik.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:
dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00
tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
faks: (01) 61 77 236,
el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si

Konzularni oddelek:
tel.: (01) 63 11 014,

Konzularni dan na Reki:
Slovenski dom KPD Bazovica
Ul. Podpinjol 43:
Predvidoma 6. junija 2007
10.00 - 13.00 in 16.00 - 18.00.

Številka je bila zaključena 30. maja 2007